

KEMENESVIDÉK

(„KISCZELL és VIDÉKE“)

KOZELDŐMŰK FÜGGETLEN UJSÁG.

Megjelenik minden vasárnap.

(„KISCZELL és VIDÉKE“)

Előfizetés:
 Egy évre 8 kor. Negyedévre 2 kor.
 Fél évre 4 kor. Három hónapra 1 kor.
 Tanulóknak és jegyzőknak egy évre 8 kor. Fél évre 3 kor.
 Sz. k. Ave. ... sedon es pénteken

Feladvány szerkesztő:
Kuss Gyula

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Ceġdġmġlk. Dġmġlki-utca, Gombás ház — Hirdetéseket
 felvesz a kiadóhivatal és úrv. Zsigmond István né
 könyvkereskedése

Preventív gyermekvédelem.

Írta: Saskeőy József dr.

Ma már — a huszadik század elején — bizonyításra nem szoruló, virán felül álló, elfogadott s ugy a büntetőjogi irodalomban, mint különösen a büntető bírói gyakorlatban általánosan alkalmazott elve vált az, hogy a büntetés célja nem a megtorítás s nem a bosszuállítás, hanem a javítás. A mikor a bíró a törvényt alkalmazza, a mikor igazságot szolgáltat, a mikor a bünyésre a büntetést kiszabja és végrehajtatja, akkor nem az a célja, hogy a társadalom nevében annak bosszuját kitöltse; nem is az, hogy a bünyözést megorolja, hanem főleg az, hogy a bünyözőt a rajáról büntetéssel a bünyözés útjáról letérítse, lelkében a bünyözési hajlamot megbénítsa, őt a társadalom hasznos tagjává tegye, tehát a tisztességes életnek megmentse. A bírói ítélet tehát javít, nevel.

És e javító, nevelő munkának — bár a bíró nem, kor, rang, vallás ex nemzetiségre való tekintet nélkül egyenlő mértékű — mér az igazságból mindenkinek — más a hatása, eredménye a megllett koru embernel es ismét más a gyermeknél, a fiatalokoraknál. Ez utóbbiaknál sokkal intenzívebb a hatása, mivel a gyermek lelke tapasztalatlan, az életet a maga teljességében még nem is őrri, szíve fogékonyabb az intelme, a jó szó befogadása-ára, lelket még nem lehet teljesen romlottnak tekinteni a büntetőjogi er őlestan szabályainak szű szoros értelmében. Vagyis a gyermeki lélek a bírói nevelésre sokkal kedvezőbb objektum, mint az elemedeitebb emberé, a kinek megrögzött, esetleg szenvedélyő vált hajlamai, megszontosodott szokásai vannak, melyekről leszoktatni már nehéz; a kinek lelke megrögzött talan már az élet egész mocsarában, a kit magánviszonyai, környezete, anyagi élete szinte predestinálják az állandó bünyözésre.

Mindebből kettő világlik ki a napnál fényesebben a maga bizonyosságában. Az egyik az a tétel, hogy a bíró nevelési eszközeinek: a büntetésnek más milyennek kell lennie a teljeskoru és ismét más milyennek a fiatalokor, gyermekded, bünyözővel szemben. Az a büntetés, a mely a maga szigorúságában a megrögzött vén gonosztevőt talan visszatartja a további

bünyözéstől, a fiatalokoránál a maga kegyetlenségével talan ellenkező hatást szűlne, ellenkező eredményre vezetne. S viszont a fiatalokorura alkalmazott enyhe büntetést a teljeskoru, ha vele szemben alkalmaznák, egykedvűen fogadná s újabb bünyözésre késztené. Ez az egyik. A másik tétel pedig az, hogyha a bírói nevelésre a gyermeki lélek kedvező objektum, akkor tagadhatatlan, hogy az ilyen bírói neveléssel nemcsak a már bünyöző fiatalokorut lehet megjavítani, a további romlását megatlni, ot a becsületes társadalom számára megmenteni; hanem az ilyen bírói neveléssel a még nem bünyöző, de arra hajlammal bíró gyermekembereket a bünyözéstől visszatartani, őket a jó utra terelni, velük a bünt megutáltatni, a becsületes élethez szükséges akaraterejüket erősíteni is lehet.

Ime a bírói nevelés rendkívüli fontossága a preventív gyermekvédelem szolgálatában! A bírói nevelés célja, rendeltetése, hivatása nemcsak az, hogy a már bünyöző fiatalokorukat megjavítsa, a további bünyözéstől visszatartsa, lelkükben a bünyözés hajlamát megbénítsa s így őket a társadalom hasznos tagjává tegye, tehát a becsületes életnek megmentse; hanem az is, hogy a bünyözésre hajlammal bíró, házi környezetükben, magukia hagyatóságukban lelkükben már megingott, erkölcsükben már megrvédett fiatalokorukat a bünyözéstől visszatartsa, őket az erkölcsös utra terelje, a becsületes, bünyözés nélküli élethez megkívántató akaraterejüket erősítse.

És ha mindezeket a tétéleket elfogadjuk, mert igazak, akkor ebből megint két világos, érthető, megdönthetlentl igaz következtetés vonhatunk le. Az egyik az, a mit a kezdeményezők és alkotók iránti végtelen hála leszögezése dacára éppen az úgy érdeklében kell hangsúlyoznunk, hogy az egész patronázsügy felakotás, mivel a preventív gyermekvédelem a hivatásából kivonatott. A másik következtetés pedig az, hogy az igazán hatásos, intenzívebb, eredményében sokkalta értékesebb preventív gyermekvédelem csakis a bírói neveléssel érhető el.

Nézzük meg a két tételt közelebről. Büntetőjogásaink, köztűttük európai hírnevű, a magyar névnek, a magyar tudományosságának oly sok dicsőséget szerzett

mostani igazságügyi miniszterünk is, évtizedeken at kitarító, szívós munkásságukkal dolgoztak azon, hogy büntető törvényünk kirívó nagy hézagát betöltsék s a törvényhozást arra bírják, hogy a büntetési eszközök tekintetében tegyen különbséget a teljes- és a fiatalokor bünyözők között. Az ő halára kötelező agitációjuk eredménye a büntető novella is, a patronázsügy társadalmi fellendítése is. Bizonyára a legjobbat akarták. Bizonyára teljes, egész művet akartak alkotni. Bizonyára humánus eszmék sarkalták őket. Bizonyára a társadalom megjavítása, az igazságszolgáltatás és a közigazgatás munkájauak megkönnyítése lebegett szemek előtt.

És az eredmény? A patronázs egyesületek mai működése megfelel a kitűzött nagyszerű céloknak? Van számbavehető, értékesebb gyakorlati eredményük? Vajmi kevés! Lesz még alkalom részletesen rámutatni a patronázs egyesület alapszervezetében rejlő hiányokra, hézagokra és hibákra. Most csak annyit, hogy a patronázs egyesületek teljes, tökéletes missziót betölteni azért nem képesek, mert egy részét a falut működési terűkből teljesen kizártak s intenzívebb munkásságukkal inkább a városokra szoritkoznak; másrészt mert a preventív gyermekvédelem intenzívebb szolgálatát szárlajukra fel nem írták, arra intézményezetten rendszeresített olyan szervűk, a mely bírói neveléssel biztosíthatná a teljes, tökéletes sikert, biztos eredményt — nincsen.

Pedig a bünyözés csirája a falvakban tenyészik, hiszen a népmozgalom is a falvakból gravítal a városok felé. A preventív gyermekvédelemnek is onnan kell hát kiindulnia, a mi azonban éppen nem zárja ki azt, hogy a preventív gyermekvédelem a városokban is viragozzék. Sőt egyenesen szükséges és kívánatos is az.

Erre a preventív gyermekvédelemre pedig nem elégséges az iskola, a templom. A bünyözés hajlamot csupán csak jó szóval és predikációval kiirtani nem lehet. Oda energia, fölény és hatalom kell. Arra a tanító minden hatáskör es bírói hatalom nélkül nem alkalmas. Azt a nagyszerű hivatást, a fiatalokor, erkölcsében már megingott, bünyözési hajlammal bíró gyermekembereket a bünyözéstől visszatartani, őket a becsületes, bünyözés nélküli társa-

„TITANIA“ gőzmosó-, vegytisztító- és kelmefestő-vállalat
 CEġDġMġLK, Sági-utca 31.

Tisztításra elfogad: ing, gallér és kézelőket, függönyök, valamint e szakmiba vágó dolgokat, úri- és női felső szövetruhákat, selymet, bársonyt, csipkét, számla, panama és posztó kalapokat. Fest minden felét minden színre. Vidéki megbízást gyorsan es pontosan eszközöl. Bieendő cím: „TITANIA“, Ceġdġmġlk.

Olcsó árak!

Előcsrangu munka!

(Orth) ÉTTEREM (kőser)

Tisztelettel ertesitem a t. utazó urakat, hogy minden kívánalmaknak megfelelő éttermemben minden időben jól es olcsón lehet étkezni.
 Bankették és lakodalmak rendezését jutalmos árban elfogadom

GRÜNFELD FULÓP Ceġdġmġlk, Sági-utca 2/b.

„HUNGARIA“ általános biztosító r.-t. kerűleti ügynökség

dalom számára megmenteni csakis bírói neveléssel lehet. Csakis úgy és akként, ha minden faluban és minden városban felállítunk egy vagy több szövetet, egy vagy több igazságszolgáltatási közeget, a ki azután bírói hatalmával, törvényből eredő tekintélyével, de egyben népnevelői egyéniségével is ezt az óriási, alg értékelhető, fontos hivatást dülőre, sikerre viszi. Ez erre legalkalmasabbnak tartom a tanítókat mint gyermekbírákat.

Igen, a tanítók legyenek a bírói nevelés alapfaktorai: a községi gyermekbírák. Népnevelők, a kik a nevelés módzatait ismerik, abban jártasak, de ismerik magát a népet is, a gyermeki lelket is. Ismerik a javítás eszközeit is. Ha már mostan őket megfelelő hatáskörrel ruházzuk fel, idézési, elővezetési, bírósági hatalmat és hatékonyabb házi fegyelmi jogot adunk: előttünk áll a preventív gyermekvédelem intenzívebb fellendítésének hatalmas faktora: a gyermekbíró. A ki nevelő és bíró egy személyben. A ki ha lehet jószóval, ha így nem lehet, akkor testi fenytékkel, ha az sem használ: bírói hatalommal írta ki a még idomítható, gyurható gyermeklélekből a bűnözési hajlamot. A ki a fiatalokruak atya, tanítója, szellemi, értelmi és erkölcsi vezére; de egyben szigorúan igazságos bírása is egy személyben. Erről a gyermekbírói intézményről azonban majd később fogok szólni bővebben, részletesen.

Most még csak annyit jelzek, hogy e gyermekbírák hivatását össze szeretném kötni nagy népnevelő hivatással. Ellenőriznék a tankötelezettséget, rákényszerítenék a szülőket gyermekeik rendes iskoláztatására, megtornálnák az iskolai mulasztásokat s e mellett ifjúsági egyletet vezetnének, gondoskodnának a fiatalokunk téli továbbképzéséről, őket a korcsmákból, kéjhelyekről száműznék stb.

Erről azonban később.

Szírén.

Csillan a mámor csalfa szemében,
Gerlicebugás kel ajakán,
Léha legények léha körében
Igy kacag, vigad egy barna leány,
Egy barna leány.

S míg valahol csak csendül a nóta,
Valahol valaki szomorú.
Reszketeg ajkkal földre borulva
Ugy zokog, sirat egy szöke fu,
Egy szöke fu.

Saskóczy József.

Oh, miért szerettek ...

Oh, miért szerettek, oh mért is imádlak,
Miért is fognak el engem te utánad
Mérhetetlen vágyak.

Nem tudom magam sem, nem tudom, csak érzem
Hogy ez a vágy, ez majd lassan, de biztosan
Halált hoz énnemem.

Érzem, hogy a mikor e sorokat írom
S fájó könnyeimet beszédes sorokban
Tenéked elsirom:

Élő halott vagyok, a ki csak arra vár,
Hogy a földi kintil, a sok szenvedéstől
Mégváltsa a halál.

Blánsik Ferenc.

Az esküdtzék reformja.

Axioma számba megy, hogy az esetenként alkalmazott jognak, a mit köznyelven ítéletnek szoktak nevezni, a közmegegyezés-érzetét kell kiváltani. Ez a közmegegyezés pedig nem a rea erőszakolt tekintély erejéből, hanem a lélekből fakadt elismertetés bensőségéből fakad.

Ilyen ítéletszámba megy az esküdtzék reformja, a melylyel az igazságügyminiszternek egy képviselőházi beszédével kapcsolatban tett kijelentése folytán a nagy közvélemény is foglalkozik. Oka ennek p-dig az, hogy a mi esküdtzék-intezményünk nem vált be a gyakorlatban, a sok felülről felmentő ítélet egyenesen az általános jogérzetet sértette meg s rávezette az elméket annak megállapítására, hogy magában a rendszerben van a hiba, a melyet reformálni kell.

Mindazonáltal a dolog korántsem áll úgy, mintha ez reform az esküdtzék hatáskör csorobítását előznie, sőt legilletékesebb helyről történt hirada szerint nem az esküdti képesség magasabb minősítési kérdése szorul revízióra, hanem az eljárás technikája, a mi a kívánt sikert nem hozta meg. Ezt kell reformálni.

Messez menne és lényegében szakfejlesztést kopoznca csak felsorolása azoknak a reformjavaslatoknak, melyeket a jogirodalom e téren produkált. Jellegzetes azonban, hogy a törvényalkotásoknál általában, de különösen nálunk az esküdtzék-intezmény inaugurationál, nem utolsó követelmény lett volna az intellektuális felismerés, a mely megtefeiül talajt teremtetni volna meg elsöben és csak azután épít. Az esküdtzésre vonatkozik ez különösen akkor, mikor arra is meg esküdnek az esküdtek, hogy verdiktjuket a törvényre is fogják alapítani.

Miből áll tehát a tervezett reform? Meröben az eljárásra szorikozik.

Ismeretes, hogy a bűnösség megállapítása az esküdtek igazmondásán alapszik, a szakbíró csak a törvényt alkalmazza a bűnösség esetén. Ezen a jogkérdésben hozott ítélet támadható meg semmisségi panasszal, de maga a tény a mely az esküdteknek bűnösségét megállapító verdiktjében foglaltatik, mint ténykérdés elbirálása alá nem kerülhet. A curiától megtagadott ezen correctio joga az orvoslás tárgya. De az orvoslással összefügg az eljárás technikájának a rendezése is. A ki ismeri a fő, kiegészítő mellékérdések föltevésének törvényes kelleit és a ki a gyakorlatban tudja ezeknek sokszor szövevényes kapcsolatát mindezekhez, a ki hallója volt szenzációs esküdtzék-i főtárgyalásokon az „ügyvéd” fogásokban remélő hatásos védelmeknek, vagy a szigorú védelvre épített ügyészi „tultengés”-nek és végeredményként, a ki megfigyelte azokat a felmentő ítéleteket, melyekből az esküdtek érzelmi momentuma, — hogy ne mondjuk — egyéni tetszése kétségen kívül felismerhető volt: be kellett, hogy lássa, miszerint politikai és közszabadsági rendszer, a mely az esküdtzék-intezményt a személyes szabadság és a politikai jogok örévé tette: a jelenlegi állapotban illoziórusa válik.

A reviziót tehát ebben e körben és ezen körön belül kell megcsinálni. Nem felede az, hogy az intézmény alkotmányos garanciájának pillereit mozdítani nem szabad és hogy jogpolitikai szerveztük és igazságszolgáltatási technikájuk, — egy szóban kifejezve — csak az eljárás reformálendő. De azt sem felede, hogy ezt a reformot, a mely ekként alkotás számba megy, a gyakorlati tudással kell megoldani. Ennek a tudásnak pedig alapja, az erős erkölcsi érzés, komoly lelkiismeret és az igazság feltétlen meggyöződésén felül a tapasztalat. Ezt a tapasztalatot pedig bőven megszereshetjük.

Nagy Zoltán.

Tanítók mint gyermekbírák.

Érdekes s a praeventív gyermekvédelem szempontjából nagy fontosságu ülést tartott a Devecser—Városi római káth. tanítói kör választmányja csütörtökön délután Devecserben a római káth. iskola tanásteremben, Birbaum János magyarpolanyi főtanító elnöklésével.

Nem kisebb dologról van szó, minthogy a tanítótag a pátronázslüg intenzívebb fejlesztése érdekében feltétlenül kívánatosnak tartja azt, hogy minden községben legalább egy, nagyobb községekben és városokban több gyermekbíró neveztessek ki a működő tanítók sorából évi fix tiszteletdíj mellett, a kik azután idézési, elővezetési, bírósági hatalommal, házi fegyelmi joggal ruháztatnak fel. E gyermekbírákat az igazságügyi miniszter nevezze ki, a bírósági segéd-személyzet létszámában illetékes járásbírósguk vezetője kezébe esküt tegyenek s annak felügyelése alatt működjenek.

E gyermekbírák általában erkölcsi esrendészeti hatáskört tölsenek be, de egyben népnevelő munkásságot is fejtsenek ki. A gyermekbírák ellenőriznek a tankötelezettség teljesítését, kinyomoznak az iskolakerülöket s azokat rendszeres iskolai járásra kényszerítik; kezükben lenne az iskolai mulasztások feletti bíráskodás; s a rakoncátlan, duhajkodó, erkölcsiileg bűnöző fiatalokruakat házi fegyelmi joguk használatával fegyelmeznék, a korcsmák, mulatók és helyekből a fiatalokruakat szamútnak. Hivatásuk lenne továbbá köznyelveztető munkát is végezni, jelentések, javaslatok benyújtása, a fiatalokruak védelme a bíróságnál, a gondozású adott letelek ellenőrzése; javítóintézetek, gyermekmenhelyek és fiatalokruak fogházainak látogatása, a fogházviselt fiatalokruak munkába állása, tarsiadalmi segélyezés. Ezek mellett kötelessége lenne minden gyermekbírónak ifjúsági egyletet szervezni és eredményesen vezetni, a fiatalokruak téli továbbképzéséről gondoskodni. A gyermekbírák községük képviselőtestületének hivatalból tagjai s gyermekvédelmi előadói.

A választmány e kérdést úgy a praeventív gyermekvédelem, mint a népnevelés, az igazságszolgáltatás és a közigazgatás egész ségesebb alapokra fektetése érdekében annyira fontosnak tartja, hogy megvitatása érdekében a hazai tanító egyesület körében országos mozgalmat indít, annak vezetése és irányítása e eszme propagálóját, Saskóczy József dr. devecseri kir. járásbírósi jegyző, volt állami iskolai igazgatót kérte fel, felkérve egyben arra is, hogy e tárgyra a tanítói kör nevében a Veszpréme gyházmegyei tanítóegyletet s a Veszpréme gyházmegyei általános tanítóegylet angusztszi nagygyűlésen, a Magyar tanítók országos szövetségében, az Országos gyermekvédő liga s az Országos patronázslüg egylet kebelében az ösi és téli hónapokban előadásokat tartson.

Derek tanítóink eme nemes törekveze iránt szimpatiánkat már most kifejezve jelezük, hogy e tárgyra még visszatérünk.

Nyomdai munkákat izléses kivitelben szállít „VÖRÖSMARTY” könyvnyomda Devecser.

Nem szorul dicsőretre a

„Magas Táttra” fenyőszesz,

mely a legmakacsabb izületi csuz és fájdalmakat már egyszeri bedörzsölés után is elmulasztja. Fej- és fogfájásnál bedörzsölés után azonnal hat. Azonfelül a szobában szétpermetezve kellemes fenyőillatot ad. Fejbőrt azal bedörzsölve, megerősíti a haj töveket és megakadályozza a Okorpaképződést. Üvegeje 1 K 1 fillér. 6 üveget bértmentve küld

Szalai-gyógytár, Igló
Magas Táttra)

A jelenkor legjobb tetőfedő anyaga az

ASBEST-PALA.

Elpusztíthatatlan, soha javítást nem igényel. Tűzmentes, fagymentes, vízhatlan és viharálló.

Alatta a padlás télen nem hideg, nyáron viszont nem meleg.

KÖNNYŰ, mert a befedett terület négyzetméterenkint 10 kilogram — holott a hornyolt cserepből négyzetmétere 40 kg, közönséges cserepből 65 kg, így palafedésre a legkönnyebb tető és a leggyöngébb fal is alkalmas

Legmesszebbmenő jótalál!

Felvilágosítást, árjegyzéket és mintát kívánatra ingyen küldünk.

Magyar Asbest Palagyár
R.-T. :: János-haza.
 Iroda: Zollner Bélánál János-haza

Gépjavitó es kovacs-műhely.

Tisztelettel hozzuk a n. e. közönség b. tudomására, hogy Csele-dömölkön a Gyár utcában (Kórház-kert mellett) saját telkünken épült új műhelyünkben

mezőgazdasági gépjavitó és kovacs-műhelyt rendeztünk be.

Elvállaljuk gőzgépek, benzinmotorok, eséplőgépek, vetőgépek, járművek, szivattyúk stb. szakszerű javítását.

Mindenemű kovacs munkaköri, lovasalást a legpontosabban teljesítjük.

kiváló tisztelettel
Varga Testvérek, géplészek.

Millio

hitel és bizonyítvány privátok és orvosoktól a

K A I S E R -

féle mellkaramelláról, mely

Köhögés

rekedség kataruss és nyalkasodás ellen a legbiztosabb és a leggyorsabb ható gyógyszer.

Kapható:

Veszprémben: Ince Kálmán. Debreczenben: Balogh Mihály. Celdednél: Lón: Bistecy Ödön, Szentgolon: Wolf Bela gyógyszeráruban.

Hirdetéseket

felvevő a kiadóhivatal.

Őszi trágyázás!

THOMASSALÁK

A legjobb és legolcsóbb foszfor-savas műtrágya! Óvakodjunk a hamisításoktól! Csak akkor valódi ha ilyen zsákban van * és eredeti olomzar van rajta. Minden zsák tartalomjegyzékkel van ellátva!

KALMAR VILMOS

Thomasphatfabriken Berlin, vezető-képviselője Budapest, VI. Andrássy-ut 49. Különösen a feltételei rendkívül olcsó árakra figyelemmel, úk a vásárlókat.

Rendkívül olcsó árak!

Rendkívül olcsó árak!

Őszi trágyázás!

A japánok gyakorlati érzéke

azonnal fellamerte az új "HESSON" gummiszark számos előnyét!

Japán kiváló mód

Ferdére taposás, kiziklás, társaság, az ideg-rázkódattasa kizárva! Borsosművek Budapest, VII.

KOLLADIT

Kollarit- bőrlemez.

kaucsuk-kompozitívval bevont ruganyos, viharbiztos és időtálló szagtalan fedőlemez. **A jelenkor legjobb fedőlemeze.**

Végtelenül tartós.

Kégt zsindelytetők átfedésére kiválóan alkalmas. — Sem mázolni, sem mézslével bekenni nem kell.

Kapható Celdömölkön: HOFFMANN MIKSA fakeskedőnél.